

การคิดเชิงบวก อัตมโนทัศน์ และพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม
ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาอุตสาหกรรมบริการ
Positive Thinking, Self-Concept and Social Moral Behaviors
of Undergraduate Students in Hospitality Industry Program

วงศ์กร จันทระ¹

wongsakorn.c@bu.ac.th

กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์²

kingkaew.s@bu.ac.th

ณภัทร วุฒิวงศา³

napat.w@bu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดเชิงบวก อัตมโนทัศน์ และพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาอุตสาหกรรมบริการ และ 2) ศึกษาอิทธิพลของการคิดเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม เมื่อมีอัตมโนทัศน์เป็นตัวแปรส่งผ่าน ตัวอย่างในการวิจัยคือนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตสาขาอุตสาหกรรมบริการ 497 คน จากการเลือกแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประเภทให้เลือกตอบและมาตราประเมินค่า สถิติวิเคราะห์คือสถิติพรรณนา การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่นและการวิเคราะห์การส่งผ่าน ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า 1) การคิดเชิงบวกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตมโนทัศน์และพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม และอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) การคิดเชิงบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมเมื่อมีอัตมโนทัศน์เป็นตัวแปรส่งผ่าน

คำสำคัญ: การคิดเชิงบวก, อัตมโนทัศน์, พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

Abstract

The objectives of this research were (1) to investigate the correlation among positive thinking, self-concept and social moral behaviors of undergraduate students in Hospitality Industry Program; and (2) to examine the effects of positive thinking on social moral behaviors when self-concept as a mediating variable. The sample was 497 undergraduate students in Hospitality Industry Program selected by multi-stage sampling. The research instruments were multiple-choice and rating scale questionnaires. The data were analyzed

using descriptive statistics, hierarchical stepwise regression and mediation analysis. The major research findings were (1) positive thinking had a significant positive correlation with self-concept and social moral behaviors; self-concept had a significant positive correlation with social moral behaviors. (2) positive thinking had a significant direct effect on social moral behaviors but had no indirect effect on social moral behaviors when self-concept as a mediating variable.

Keywords: positive thinking, self-concept, social moral behaviors

บทนำ

การก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ทำให้มีแนวโน้มสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย อาทิ โครงสร้างประชากร พลังงานและสิ่งแวดล้อม ประชาคมอาเซียน และเศรษฐกิจดิจิทัล ฯลฯ สารสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 จากแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) คำนึงถึงการพัฒนายั่งยืนโดยให้คนเป็นศูนย์กลาง และมีเป้าหมายหล่อหลอมคนไทยให้มีความเป็นพลเมืองที่ดีตามบรรทัดฐานของสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559) สถาบันอุดมศึกษาจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ การสร้างคนยุคใหม่เพื่อสนับสนุนการเดินหน้าประเทศไทย คือ เป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งรวมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะ และปลูกฝังความดี เพื่อการพัฒนาคนในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยให้มีความรู้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ มีทักษะในการดำรงชีวิตพร้อมที่จะเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ รู้จักใช้เทคโนโลยีผ่านสื่อต่างๆอย่างรู้เท่าทัน รวมทั้งมีบุคลิกอุปนิสัยในการเป็นพลเมืองดีของภูมิภาคและของโลก ด้วยการมีจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม (อุดม คชินทร, 2561) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ยังคงเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญ เพราะสังคมพึงปรารถนาให้เยาวชนมีพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559; เอี่ยมทิพย์ ศรีทอง, 2559)

บัณฑิตสาขาอุตสาหกรรมบริการนับเป็นวิชาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา บทบาทที่เด่นชัดของอุตสาหกรรมบริการ คือ ด้านเศรษฐกิจ เพราะทำรายได้ที่สำคัญให้ประเทศเป็นลำดับต้น ทั้งส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในภาคการผลิต การบริการ การสร้างงาน การสร้างอาชีพ และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลทางสถิติได้แสดงผลว่าอุตสาหกรรมบริการเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมบริการประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น แหล่งท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว บริษัทขนส่ง สายการบิน ฯลฯ และ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อมหรือธุรกิจสนับสนุนต่างๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร และร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น (จิรา บัวทอง, 2557) หลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตสาขาอาชีพด้านอุตสาหกรรมบริการดังกล่าวในประเทศไทยมีทั้งสถาบันของภาครัฐและภาคเอกชน และมีหลากหลายสาขา อาทิ การจัดการการท่องเที่ยว การจัดการโรงแรม ภัตตาคาร และการจัดการการบิน

การผลิตบัณฑิตตามหลักสูตรเหล่านี้จำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่ดีงามของบัณฑิตประกอบด้วยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องปฏิบัติงานสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันตามธรรมชาติ (Weiten, Dunn, & Hammer, 2012)

เมื่อกล่าวถึง พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม มีความหมายได้หลายมิติ โดยภาพรวม หมายถึงการประพฤติหรือปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามมาตรฐานของสังคม กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายให้ยึดคุณธรรมนำความรู้โดยเฉพาะคุณธรรมพื้นฐานที่บัณฑิตทุกสาขาอาชีพควรต้องมี 9 ประการ ได้แก่ 1. ความขยัน 2. ความประหยัด 3. ความซื่อสัตย์ 4. ความมีวินัย 5. ความสุภาพ 6. ความสะอาดกาย 7. ความสะอาดใจ 8. ความสามัคคี และ 9. ความมีน้ำใจ (เอื้อมทิพย์ ศรีทอง, 2559) จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่าต่างให้ความสำคัญกับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน (กรณิการ์ ภิรมย์รัตน์, 2555; จิรภา คำทา และสมบัติ วรินทร์นุวัตร, 2559; ณิชานันท์ พิพัฒน์นพกร, 2558; ทิพย์สุคนธ์ แสงศรีไพรัช วงศ์ยุทธไกร และธนรัตน์ แต้ววัฒนา, 2557) เมื่อพิจารณาร่วมกับจรรยาบรรณวิชาชีพของการบริการที่พึงปฏิบัติ (สุณิชา ชอบชัย, 2556) การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมสำหรับนักศึกษาสาขาอุตสาหกรรมบริการ 5 ลักษณะ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความอดทน และความเสียสละ

แนวคิดทางจิตวิทยาเชื่อว่าความคิดหรือทัศนคติของบุคคลจะเป็นรากฐานสำคัญในการเกิดพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ถ้าบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม คือคิดเชิงบวกเพื่อให้ตนเองมีความสุข มีแรงจูงใจที่จะทำแต่สิ่งดีงามและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงค่านิยมทางจริยธรรมที่ดีงาม ในขณะที่การคิดเชิงลบจะก่อให้เกิดความเครียด และความวิตกกังวลมากกว่า (Staub, 2013; Weiten et al., 2012) ผลการศึกษาของ Çelik & Sariçam (2018) กับกลุ่มวัยรุ่นยังพบว่า การคิดเชิงบวกมีความสัมพันธ์กับความอดทนและการควบคุมตนเอง (locus of control) นอกจากนั้น ผลการศึกษายังพบว่านักศึกษามีทัศนคติในด้านจริยธรรมที่แตกต่างกัน (สุนิย์รัตน์ บุญศิลป์, ประกริต รัชวัตร และ สุรางค์ เปื้องเดช, 2558) งานวิจัยดังกล่าวสะท้อนถึงความเกี่ยวข้องระหว่างความคิดของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ดังนั้นการคิดเชิงบวกน่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ซึ่งการคิดเชิงบวก (positive thinking) ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การมีเป้าหมายเพื่อไปสู่ความสำเร็จ เชื่อมั่นในตนเอง อารมณ์ดี มีเหตุผล กล้าเผชิญปัญหาและอุปสรรค ให้กำลังใจตนเองและมองโลกด้านดี จัดการอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม มีมุมมองที่หลากหลาย สามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และยึดมั่นในหลักคุณธรรม (สุธาสินี นาคสินธุ์, 2552; Beattie, 2008)

อย่างไรก็ตาม การกระทำส่วนมากที่แสดงออกของบุคคลมักจะมีเชื่อมโยงกับการรับรู้ตนเองหรืออัตมโนทัศน์ของบุคคลนั้นด้วย เพราะอัตมโนทัศน์ (self-concept) หมายถึง ผลรวมความเชื่อที่บุคคลมีต่อคุณลักษณะของตนเอง อาทิ ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถ อุปนิสัย ความรู้สึก คุณธรรม ที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับตนเองจากประสบการณ์ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งผลการวิจัยหลายเรื่องพบว่า อัตมโนทัศน์มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมและแรงจูงใจของบุคคล (Hadley, Hair & Moore, 2008; Marcic & Grum, 2011;

Weiten et al., 2012) และมีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบวก (สัจจา ประเสริฐกุล, ชูศรี วงศ์รัตน์ และ ระวีวรรณ พันธพานิช, 2551)

จากที่กล่าวมา คณะผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาเชิงประจักษ์ว่าตัวแปรทางจิตวิทยา ได้แก่ การคิดเชิงบวก และอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาสาขาอุตสาหกรรมบริการในบริบทของยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคดิจิทัลนี้ จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมหรือไม่ และมีอิทธิพลต่อกันในลักษณะอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้มาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสาขาอุตสาหกรรมบริการให้สามารถส่งเสริมคุณภาพด้านพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้นอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดเชิงบวก อัตมโนทัศน์ และพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาอุตสาหกรรมบริการ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการคิดเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาอุตสาหกรรมบริการเมื่อมีอัตมโนทัศน์เป็นตัวแปรส่งผ่าน

สมมติฐานการวิจัย

1. การคิดเชิงบวก อัตมโนทัศน์ และพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาอุตสาหกรรมบริการมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก
2. การคิดเชิงบวก มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาอุตสาหกรรมบริการเมื่อมีอัตมโนทัศน์เป็นตัวแปรส่งผ่าน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตชั้นปี 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาสาขาอุตสาหกรรมบริการ จากสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปีการศึกษา 2559
2. ตัวแปรที่ศึกษาแบ่งเป็น ตัวแปรอิสระ (independent variable) ได้แก่ การคิดเชิงบวก ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม โดยมีอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาเป็นตัวแปรส่งผ่าน (mediating variable)
3. เวลาที่ศึกษาและเก็บข้อมูลคือ มกราคม-เมษายน 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ระเบียบวิธีวิจัย** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประเภทสำรวจเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่าขึ้นอยู่กัตัวแปรส่งผ่านอย่างไร

ตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาในสาขาอุตสาหกรรมบริการจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลและเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปีการศึกษา 2559 รวม 497 คน การกำหนดขนาดตัวอย่างใช้สูตร Cohen (1988) โดยใช้โปรแกรม G* Power Computer Software ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%, $\alpha = 0.05$, effect size (f^2) = 0.02, power ($1-\beta$) = 0.80 ได้ขนาดตัวอย่าง 485 คน

(Faul, Erdfelder, Buchner & Lang, 2009) จึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นจำนวน 500 คน เพื่อทดสอบทฤษฎีข้อมูลขาดหาย วิธีเลือกตัวอย่างใช้แบบหลายขั้นตอน (multiple stage sampling) คือ ขั้นตอนที่ 1 เลือกแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามประเภทของมหาวิทยาลัย ขั้นตอนที่ 2 เลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากประเภทละ 3 แห่ง ขั้นตอนที่ 3 เลือกแบบกำหนดโควตา (quota sampling) กำหนดเพศชายหญิงให้มีจำนวนใกล้เคียงกัน และขั้นตอนที่ 4 เลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลจากตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

2. ขั้นตอนการวิจัย ดำเนินงานวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2.2 ออกแบบการวิจัย ตั้งชื่อเรื่องวิจัย กำหนดตัวแปร ประชากร ตัวอย่าง กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ตั้งสมมติฐานการวิจัย และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

2.3. สร้างเครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถาม 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 7 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบวัดการคิดเชิงบวก สร้างจากแนวคิด Beattie (2008) และ สุธาสนี นาคสินธุ์ (2552) โดยพัฒนาจากแบบวัดของ Maniacco (2010) ส่วนที่ 3 แบบวัดอัตมโนทัศน์ ใช้แนวคิดและ พัฒนาจากแบบวัดของ Harter (1999) และ Hadley, Hair & Moore (2008) และส่วนที่ 4 แบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม 5 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความอดทน และ ความเสียสละ ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบสอบถามส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ท (Likert's rating scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ 15 ข้อ และ 30 ข้อ ตามลำดับ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ใช้ค่า IOC (index of item-objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คัดเลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกันเกินร้อยละ 75 ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อให้เหมาะสม นำไปทดลองใช้กับนักศึกษา 32 คนที่ไม่ใช่ตัวอย่างในการวิจัย วิเคราะห์ค่าความเที่ยง (reliability) แบบวัดส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ .886 , .784 และ .927 ตามลำดับ แสดงว่าเครื่องมือมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ยอมรับได้เนื่องจากค่าความเที่ยงเกิน .70

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ช่วยวิจัยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาตามคณะต่างๆ และดำเนินการตามหลักจริยธรรมในการวิจัย โดยชี้แจงวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนซึ่งผู้ให้ข้อมูลยินยอมและเต็มใจตอบแบบสอบถามตามจริงสำหรับใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น เก็บข้อมูลติดต่อกันสองสัปดาห์ ได้แบบสอบถามกลับมา 500 ชุด คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 100 คัดเลือกชุดที่สมบูรณ์ได้ 497 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ร้อยละ 99.40

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติพรรณนาศึกษาลักษณะการแจกแจงของตัวแปร คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์โดยใช้สถิติอ้างอิงตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ ข้อ 1) การวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์ ข้อ 2) การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น (hierarchical stepwise regression) และการวิเคราะห์การส่งผ่าน (mediation analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น แสดงผลว่า ตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 497 คน เป็นเพศชาย 209 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 เพศหญิง 288 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 เรียนชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 คิดเป็นร้อยละ 24.5, 18.5, 28.4 และ 28.6 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เรียนสาขาการท่องเที่ยวและการบินจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 32.8 สาขาการโรงแรมร้อยละ 31.2 และอื่นๆ ร้อยละ 3.2 เป็นนักศึกษาสถาบันของรัฐ ราชภัฏ/ราชชมงคล และเอกชน ร้อยละ 26.4, 30.6 และ 43.1 ตามลำดับ ด้านผลการเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 38.0 มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.00 คะแนน ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 คะแนน มีเพียงร้อยละ 2.6 รายได้ของครอบครัวร้อยละ 31.6 มากกว่า 60,000 บาท/เดือน ขึ้นไป และร้อยละ 10.9 ต่ำกว่า 20,000 บาท/เดือน นักศึกษาอยู่กับครอบครัวร้อยละ 55.9 อยู่ตามลำพังร้อยละ 18.5 และอยู่กับญาติน้อยที่สุด คือร้อยละ 6.2

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกรอบแนวคิด จากการตรวจสอบกราฟความสัมพันธ์ระหว่าง standardized residual กับ standardized predicted value พบว่าไม่มีปัญหาละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องความสัมพันธ์เป็นเส้นตรง (linearity) และตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (multicollinearity) ผลการวิเคราะห์แสดงว่า การคิดเชิงบวกของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตมโนทัศน์ ($r=.375$) และพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ($r=.660$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ($R=.238$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เช่นกัน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกรอบแนวคิด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	การคิดเชิงบวก	อัตมโนทัศน์	พฤติกรรมฯ	ค่าเฉลี่ย	S.D
การคิดเชิงบวก	1.000	.375**	.660**	3.780	.504
อัตมโนทัศน์		1.000	.238**	3.286	.414
พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม			1.000	3.949	.460

หมายเหตุ ** $p<.01$

3. การวิเคราะห์อิทธิพลของการคิดเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมเมื่อมีอัตมโนทัศน์เป็นตัวแปรส่งผ่านโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น และการวิเคราะห์การส่งผ่าน เมื่อใส่การคิดเชิงบวกในสมการขั้นตอนที่ 1 ได้ผลว่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (coefficient of determination = R^2) เท่ากับ .435 แสดงว่า ตัวแปรการคิดเชิงบวกอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมได้ร้อยละ 43.5 และเมื่อเพิ่มตัวแปรอัตมโนทัศน์ เข้าไปในสมการถดถอยในขั้นตอนที่ 2 ได้ค่า $R^2 = .435$ แสดงว่าตัวแปรการคิดเชิงบวกและอัตมโนทัศน์ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 43.5 เท่าเดิม เมื่อพิจารณาค่า R^2

(increment R^2) จากขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนที่ 2 มีค่าเท่ากับ .000 และไม่นับสำคัญ (ดูจากค่า F และค่า P) แสดงว่าอัตมโนทัศน์ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมได้

เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลทางตรงของตัวแปรทำนาย จากการแปลความหมายค่า beta พบว่า อิทธิพลทางตรง (direct effect) ของการคิดเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม มีค่าเท่ากับ .664 และมีอิทธิพลรวม (total effect) เท่ากับ .660 เป็นอิทธิพลทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่อิทธิพลทางตรงของอัตมโนทัศน์ต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมมีค่าเพียง -.011 และไม่นับสำคัญทางสถิติ ประเด็นที่น่าสังเกตคืออำนาจในการพยากรณ์ของการคิดเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมมีค่าสูงกว่าอัตมโนทัศน์ถึง 60 เท่า ซึ่งอิทธิพลทางอ้อมระหว่างการคิดเชิงบวกและพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมเมื่อมีอัตมโนทัศน์เป็นตัวแปรส่งผ่านมีค่าต่ำมาก (.004) และไม่นับสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 2-3 และภาพที่ 1

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่นของตัวแปรพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

IV	DV = พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม									
	Step 1					Step 2				
	b	S.E.	beta	t	p	b	S.E.	beta	t	p
Constant	1.671	.118	-	14.207**	.000	1.696	.146	-	11.619**	.000
การคิดเชิงบวก	0.603	.031	.660	19.533**	.000	.606	.033	.664	18.205**	.000
อัตมโนทัศน์	-	-	-	-	-	-.012	.041	-.011	-.289	.772
R = .660 ; $R^2 = .435$; adjusted $R^2 = .434$						R = .660 ; $R^2 = .435$; adjusted $R^2 = .433$				
Increment $R^2 = .435$; F = 381.531**						Increment $R^2 = 0.000$; F = 0.084				
df = 1, 495 p = 0.000						df = 1, 494 p = 0.772				

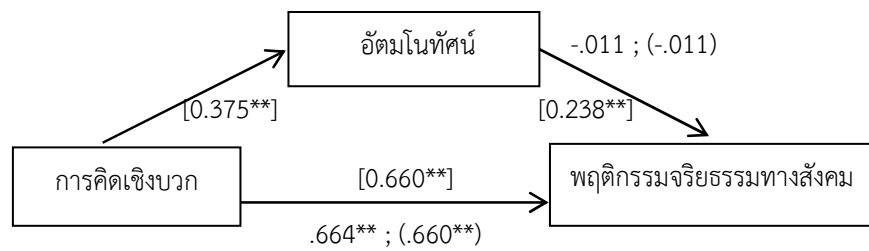
หมายเหตุ **p<.01

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์อิทธิพลของการคิดเชิงบวกและอัตมโนทัศน์ต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

ตัวแปร	Total effect (beta)	Indirect effect Via อัตมโนทัศน์	Direct effect	r	Residual
การคิดเชิงบวก	.660**	.004 ^a	.664**	.660**	0.000
อัตมโนทัศน์	-.011	-	-.011	.238**	0.249

หมายเหตุ: 1. **p<.01

2. ^a เมื่อตรวจสอบนัยสำคัญทางสถิติของอิทธิพลทางอ้อมด้วย Sobel test (Soper, 2018) พบว่ามีค่าเท่ากับ - 0.029 และ p = 0.977 แสดงว่าการคิดเชิงบวกไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมผ่านอัตมโนทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพที่ 1 โมเดลเชิงสาเหตุพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

หมายเหตุ 1) * $p < .05$; ** $p < .01$

2) ตัวเลขในภาพ คือ อิทธิพลทางตรง

3) ตัวเลขใน (...) คืออิทธิพลรวม

4) ตัวเลขใน [...] คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลตามสมมติฐานได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์พบว่าสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 กล่าวคือ ตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 3 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าการคิดเชิงบวกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ($r = .651$, $p < .01$) ซึ่งสนับสนุนแนวคิดจิตวิทยาที่เสนอว่าการคิดเชิงบวกส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาทิพย์สุคนธ์ แสงศรีไพรซ์ และคณะ (2557) Çelik & Sariçam (2018) และ Staub (2013) ที่ให้ผลทำนองเดียวกันว่าความคิดของบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรม นอกจากนั้น การวิเคราะห์ยังแสดงผลว่า การคิดเชิงบวกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตมโนทัศน์ ($r = .354$, $p < .01$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของสัจจา ประเสริฐกุล และคณะ (2551) และพบว่าอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน ($r = .223$, $p < .01$) ซึ่งสนับสนุนงานวิจัยของ Hadley et al. (2008) และ Marcic et al. (2011) ที่พบว่าอัตมโนทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ข้อค้นพบนี้ อธิบายได้ว่า พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมในด้านต่างๆ ของนักศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบวกของบุคคลผู้นั้นประกอบด้วย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตมโนทัศน์แสดงผลความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่มีค่าไม่สูงนัก แม้ว่าจะมีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม ซึ่งอาจเป็นเพราะบางครั้งเมื่อบุคคลยึดมั่นตนเองมากเกินไปก็อาจกระทำการต่างๆ ที่ต่อต้านสังคมได้

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 เพียงบางส่วน กล่าวคือ การคิดเชิงบวกของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ (Weiten et al., 2012) แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านอัตมโนทัศน์ ผลการศึกษานี้ยังแสดงอิทธิพลของการคิดเชิงบวกของนักศึกษามากกว่าอัตมโนทัศน์ กล่าวคือ หากนักศึกษามีการคิดเชิงบวกก็มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามไปด้วยมากกว่า เข้าทำนองที่ว่า “เมื่อคิดดี ก็มักจะทำได้” ข้อค้นพบนี้อธิบายได้ว่า สถาบันต่างๆ ในสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา ศาสนา และสื่อทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นสื่อดั้งเดิม เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร และสื่อสมัยใหม่ที่เป็นสื่อออนไลน์ ล้วนต่างมีบทบาทที่สามารถช่วยกันรณรงค์ ปลุกฝัง ชัดเกล้า รวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมได้

โดยการให้ความสำคัญกับการคิดเชิงบวกและอัตมโนทัศน์ของเยาวชนประกอบด้วย เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนและส่งเสริมการมีทัศนคติที่ดีหรือการคิดเชิงบวกต่อพฤติกรรมจริยธรรมด้านต่างๆ

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์และอิทธิพลทางตรงของการคิดเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนสาขาอุตสาหกรรมบริการทั้งในปัจจุบันและอนาคตจะเป็นไปตามที่พึงประสงค์ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ควรต้องส่งเสริมให้มีการคิดเชิงบวกและมีอัตมโนทัศน์ในระดับสูงเสียก่อน อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามไปด้วย เพราะการผลิตบัณฑิตในสาขาอุตสาหกรรมบริการให้มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมในระดับที่พึงปรารถนา ย่อมส่งผลต่อการประกอบอาชีพในภาคธุรกิจการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องใช้ผลการวิจัยที่ได้เป็นองค์ความรู้สำหรับเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตสาขาอุตสาหกรรมบริการให้มีการคิดเชิงบวกที่เพิ่มขึ้น เพราะจะส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม เป็นการเตรียมพร้อมด้านคุณภาพบุคลากรสู่วิชาชีพต่อไปในอนาคต

2. การวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการวิเคราะห์คุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือวัดคุณสมบัติต่างๆ อย่างละเอียดมากขึ้น และควรนำตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม มาศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพิ่มเติม รวมทั้งศึกษากับตัวอย่างที่เป็นกลุ่มบุคคลวัยทำงานสาขาบริการต่างๆ เพื่อให้เห็นภาพกว้างและชัดเจนขึ้น

รายการอ้างอิง

- กรณิการ์ ภิมย์รัตน์. (2555). แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิรา คำทา และสมบัติ วรินทร์นุวัตร. (2559). การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น. วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ. 9(2), 1962-1978.
- จิรา บัวทอง. (2557). เศรษฐกิจการท่องเที่ยว หรือ The Visitor Economy. สืบค้นเมื่อ เมษายน 30, 2559, จาก <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-web-etatjournal?catid=0&id=602>
- ณิชานันท์ พิพัฒน์นพกร. (2558). เจตคติด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2557. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- ทิพย์สุคนธ์ แสงศรีไพรัช วงศ์ยุทธไกร และธนรัตน์ แต้ววัฒนา. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณธรรมของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา. 8(1), 41-51.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๔). กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 15, 2561, จาก www.bps.sueksa.go.th.
- สัจจา ประเสริฐกุล, ชูศรี วงศ์รัตน์ และ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช. (2551). การศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวก ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 ที่มีระดับอัตมโนทัศน์และประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 9(2), 133-140.
- สุนิย์รัตน์ บุญศิลป์, ประกริต รัชวัตร และ สุรางค์ เปื้องเดช. (2558). ทศนคติเชิงจริยธรรมตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. 31(1), 50-60.
- สุนิชา ขอบชัย. (2556). หลักจริยธรรมสำหรับงานบริการ. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 22, 2559, จาก <http://www.entraining.net/article-sunitcha-service-ethics.php>
- สุธาสนี นาคสินธุ์. (2552). การวิเคราะห์องค์ประกอบของการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. ปรินญา นิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุดม คชินทร. (2561). การพัฒนานักศึกษาเพื่อสนับสนุนการเดินทางประเทศไทย. [วितทัศน์] โครงการประชุมสัมมนาวิชาการด้านพัฒนานักศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 7. โรงแรมเซ็นจูริพาร์ค กรุงเทพฯ.
- เอี่ยมทิพย์ ศรีทอง. (2559). พฤติกรรมจริยธรรมพื้นฐาน 9 ประการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม. 1(1), 1-13.
- Beattie, L. (2008). Optimism and the power of positive thinking. Retrieved March 19, 2016, from http://www.sparkpeople.com/resource/wellness_articles.asp?id=835
- Çelik, I. & Sariçam, H. (2018). The relationships between positive thinking skills: Academic locus of control and grit in adolescents. Universal Journal of Educational Research. 6(3), 392-398.
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A. & Lang, A. G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. Behavior Research Methods. 41(4), 1149-1160.
- Harter, S. (1999). The construction of the self: A developmental perspective. New York: The Guilford Press.
- Hadley, A. M., Hair, E. C. & Moore, K. A. (2008). Assessing what kids think about themselves: A guide to adolescent self-concept for out-of-school time program practitioners. Child Trends Research-to-Results. (32), 1-6.

- Maniacco, V. (2010). Positive thinking rating scale. North Side Counselling. Retrieved March 28, 2016, from <http://www.northsidecounselling.com.au/self-help/89-positive-thinking-ratingscale.html>
- Marcic, R. & Grum, D. K. (2011). Gender differences in self-concept and self-esteem components. *Studia Psychologica*. 53(4), 373-384.
- Staub, E. (2013). Positive social behavior and morality: Social and personal influences. Elsevier.
- Soper, D. (2018). Sobel test for the significance of mediation calculator. Retrieved April 25, 2018, from <https://www.danielsoper.com/statcalc/calculator.aspx?id=31>
- Weiten, W., Dunn, D. S. & Hammer, E. Y. (2012). Psychology applied to modern life: adjustments in the 21st century. Belmont, CA: Wadsworth.